

Małgorzata Magdalena Hybka
Katedra Finansów Publicznych
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Regionalna pomoc publiczna w formie dodatku inwestycyjnego dla przedsiębiorstw w Niemczech

Wstęp

Jednym ze źródeł finansowania inwestycji przedsiębiorstw mogą być środki publiczne. Z reguły stanowią one jedynie uzupełnienie ich środków własnych przeznaczanych na realizację rozpatrywanej inwestycji. W danym państwie wsparcie inwestycji przedsiębiorstw ze środków publicznych może być udzielone w kilku formach, w tym w formie kredytów preferencyjnych, gwarancji, poręczeń, dotacji lub ulg podatkowych. W Niemczech jedną z nich stanowi dodatek inwestycyjny. Przyznawany jest on od 1991 roku przedsiębiorstwom spełniającym określone ustawowo wymogi, realizującym inwestycje na terytorium nowych krajów związkowych.

Celem artykułu jest przedstawienie zasad przyznawania i wypłacania tego dodatku obowiązujących na gruncie ustawy z dnia 7 grudnia 2008 roku o dodatku inwestycyjnym [Investitionszulagengesetz 2010]. Należy przy tym dodać, że w okresie od momentu wdrożenia tego instrumentu wsparcia inwestycji przedsiębiorstw zasady te były kilkakrotnie modyfikowane. W artykule wskazano podmioty uprawnione do otrzymania dodatku inwestycyjnego, określono jego wysokość i podstawę przyznawania, a także oceniono zgodność z przepisami Unii Europejskiej odnoszącymi się do pomocy publicznej. Ponadto przedstawiono jego wpływ na inwestycje przedsiębiorstw w nowych krajach związkowych.

Dodatek inwestycyjny jako forma pomocy publicznej

W państwach Unii Europejskiej udzielana przedsiębiorcom pomoc finansowa ze środków publicznych musi być zgodna z przepisami prawa wspólnotowego. Stosownie do art. 107 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej [2010] wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie, lub przy użyciu zasobów państwowych, w jakiegokolwiek formie, która zakłada lub grozi

zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom, lub też produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, w zakresie w jakim wpływa na wymianę handlową pomiędzy państwami Unii Europejskiej. W przypadku Republiki Federalnej Niemiec przepisy Traktatu przewidują jednak wyjątek, ponieważ za zgodną z rynkiem wewnętrznym uznawana jest pomoc publiczna udzielana tym regionom RFN, które zostały dotknięte podziałem Niemiec, w zakresie, w jakim jest ona niezbędna do skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych tym podziałem.

Taką formę pomocy stanowi dodatek inwestycyjny (*Investitionszulage*), którego celem jest wspieranie inwestycji realizowanych przez przedsiębiorców na terytorium nowych krajów związkowych i w konsekwencji – zmniejszenie różnic w poziomie rozwoju gospodarczego pomiędzy nowymi i starymi krajami związkowymi [Langkau 1991, s. 12]. Poza dodatkiem inwestycyjnym, przedsiębiorstwa są zachęcane do inwestowania na terytorium nowych krajów związkowych dotacjami inwestycyjnymi (*Investitionszuschuss*) udzielanymi na podstawie wspólnego planu ramowego federacji i krajów związkowych „Poprawa regionalnej struktury gospodarczej”.

Jeżeli dodatek inwestycyjny spełnia warunki określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 800/2008, wówczas nie podlega on notyfikacji Komisji Europejskiej. Ustawa o dodatku inwestycyjnym zawiera więc wyraźne odesłanie do tego rozporządzenia. Należy przy tym zauważyć, że zgłoszenie Komisji Europejskiej faktu udzielenia pomocy publicznej w formie rozpatrywanego dodatku jest wymagane w przypadku każdej pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych oraz pomocy dla sektorów wrażliwych.

Za duży projekt inwestycyjny uznaje się realizowaną przez przedsiębiorstwo lub grupę przedsiębiorstw inwestycję początkową w środki trwale połączone w sposób ekonomicznie niepodzielny, w przypadku której wydatki kwalifikowane w okresie trzech lat przekraczają 50 mln euro. Przy ocenie, czy środki trwale stanowiące inwestycję początkową są ekonomicznie niepodzielne Komisja Europejska bierze pod uwagę powiązania o charakterze funkcjonalnym, technicznym, strategicznym oraz geograficzną lokalizację tych środków. Pomoc publiczna dla inwestycji początkowej, w przypadku której wydatki kwalifikowane przekraczają wartość 100 mln euro, wymaga nie tylko zgłoszenia, lecz także uzyskania zgody Komisji Europejskiej.

W ustawie o dodatku inwestycyjnym określone zostały progi regionalnej pomocy publicznej, których przekroczenie – przy danej intensywności pomocy – powoduje obowiązek zgłoszenia projektu Komisji Europejskiej. Przedstawia je tabela 1.

Jednocześnie przepisy Unii Europejskiej określają maksymalne pułapy pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych. Zależą one od wielkości

Tabela 1

Progi regionalnej pomocy publicznej dla dużych projektów inwestycyjnych powodujące obowiązek zgłoszenia programu pomocy Komisji Europejskiej

Intensywność pomocy [%]	Próg powodujący obowiązek zgłoszenia [mln euro]	Charakter pomocy
30	22,5	określona w art. 107 ust. 3 pkt a) TFUE*
15	11,25	określona w art. 107 ust. 3 pkt c) TFUE**
20	15,0	określona w art. 107 ust. 3 pkt c) TFUE**

* Pomoc dla regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia.

** Pomoc mająca na celu stymulowanie rozwoju niektórych dziedzin działalności gospodarczej lub niektórych regionów, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

Źródło: [Investitionszulagengesetz 2010, § 9].

przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc publiczną oraz lokalizacji inwestycji (tab. 2). Nowe kraje związkowe podzielone zostały na trzy kategorie, przy czym terytorium miasta Berlina zostało zakwalifikowane do kategorii C i D, a pozostałe nowe kraje związkowe do kategorii A. Wartość dopuszczalnej pomocy publicznej jest obliczana, w przypadku dużych projektów inwestycyjnych, według następującego wzoru:

$$PP = R (50 + 0,50 B + 0,34 C),$$

gdzie: PP – dopuszczalna kwota pomocy publicznej,
 R – maksymalny pułap pomocy regionalnej,
 B – wydatki kwalifikowane powyżej 50 mln euro,
 C – wydatki kwalifikowane powyżej 100 mln euro.

Tabela 2

Maksymalne pułapy regionalnej pomocy publicznej dla dużych projektów inwestycyjnych

Kategoria nowych krajów związkowych	Małe przedsiębiorstwa [%]	Średnie przedsiębiorstwa [%]	Duże przedsiębiorstwa [%]
A	50	40	30
C	35	25	15
D	15	7,5	–

Źródło: [Investitionszulage – Förderung 2012, s. 10].

Zgody Komisji Europejskiej wymaga także udzielanie pomocy publicznej, w tym w formie dodatku inwestycyjnego, przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w sektorach wrażliwych. Sektory te obejmują upadające gałęzie przemysłu o nadmiernych zdolnościach produkcyjnych. Niezależnie od formy niedopuszczalna jest jednak pomoc publiczna dla przemysłu stalowego, przemysłu stoczniowego, przemysłu włókien syntetycznych oraz rolnictwa. Po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej może być ona udzielana przedsiębiorstwom sektorów rybołówstwa i akwakultury oraz motoryzacyjnego.

Prawo przedsiębiorców do dodatku inwestycyjnego

Prawo do dodatku inwestycyjnego przysługuje przedsiębiorcom będącym podatnikami w świetle ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych [Einkommensteuergesetz 2009] lub ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych [Körperschaftsteuergesetz 2002] w związku z realizacją określonych ustawowo inwestycji obejmujących:

- nabycie lub wytworzenie nowego ruchomego składnika majątku trwałego,
- nabycie lub wytworzenie nowego budynku, budowli i ich części, a także mieszkania własnościowego.

Prawo to przysługuje przedsiębiorcy w przypadku nabycia nowego ruchomego składnika majątku trwałego, jeżeli nabycie to stanowi inwestycję początkową oraz w okresie pięciu lat od zakończenia inwestycji (trzech lat w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw) środek trwały będzie przez niego wykorzystywany w co najmniej 90% w celach działalności gospodarczej. Nie przysługuje ono z tytułu nabycia samochodów osobowych, samolotów oraz składników majątku trwałego niepodlegających odpisom amortyzacyjnym, czyli wtedy, gdy ich cena nabycia lub koszt wytworzenia nie przekraczają 410 euro [Kussmaul 2010, s. 659]. W sytuacji zastąpienia w wymienionym okresie nabytego środka trwałego przez nowszy środek trwały, jeśli zastąpienie to wynikało z szybkiego zużycia technicznego tego środka, prawo do dodatku inwestycyjnego zostaje przeniesione na nowy środek trwały.

Nabyty lub wytworzony budynek, budowla, ich część oraz mieszkanie własnościowe powinno również stanowić inwestycję początkową wykorzystywaną w okresie pięciu lat od jej zakończenia dla celów działalności przedsiębiorstwa prowadzonej na terytorium nowych krajów związkowych. Za inwestycję początkową uznaje się utworzenie nowego lub rozbudowę istniejącego oddziału przedsiębiorstwa, skutkującą wzrostem produkcji i świadczonych usług, poszerzeniem oferty produktowej oddziału, znaczącą zmianą technologii wytwarzania, przejęciem przez niezależnego inwestora oddziału, który uległby likwidacji, gdyby nie nastąpiło jego przejęcie.

Dodatek inwestycyjny przysługuje wyłącznie przedsiębiorcom prowadzącym działalność w dziedzinie przemysłu przetwórczego, świadczącym usługi w zakresie hotelarstwa, prowadzenia pensjonatów, placów kempingowych, schronisk młodzieżowych, domów wczasowych oraz przedsiębiorcom świadczącym producentom następujące usługi:

- a) w zakresie ponownego wykorzystania surowców wtórnych,
- b) w zakresie stolarki i ślusarki budowlanej,
- c) wydawnicze,
- d) w zakresie technologii informacyjnych,
- e) w zakresie przetwarzania danych,
- f) inżynierskie w zakresie planowania techniczno-budowlanego,
- g) inżynierskie w zakresie projektowania technicznego i wzornictwa,
- h) w zakresie badań właściwości technicznych, fizycznych i chemicznych produktów,
- i) w zakresie badań i rozwoju,
- j) w zakresie reklamy i badania rynku,
- k) fotograficzne,
- l) w zakresie naprawy urządzeń telekomunikacyjnych.

Podatnik może otrzymać dodatek inwestycyjny – zgodnie z zasadami wskazanymi w analizowanej ustawie – jedynie wówczas, gdy rozpoczął realizację inwestycji w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2013 roku. Samo nabycie gruntów pod zabudowę nie stanowi rozpoczęcia inwestycji. Za moment rozpoczęcia inwestycji można natomiast uznać datę zamówienia środka trwałego lub datę rozpoczęcia procesu jego wytwarzania [*Gewährung von Investitionszulage* 2008, s. 44].

Wysokość dodatku inwestycyjnego i warunki jego otrzymania

Wysokość dodatku inwestycyjnego jest uzależniona od rozmiarów przedsiębiorstwa, jego lokalizacji oraz przedmiotu inwestycji (tab. 3 i 4). Podstawę jego obliczenia stanowi łączna wartość nabytych bądź wytworzonych w rozpatrywanym roku przez dane przedsiębiorstwo składników majątku trwałego, których nabycie lub wytworzenie uprawnia do uzyskania dodatku. W danym roku do podstawy obliczenia dodatku inwestycyjnego mogą zostać doliczone zaliczki wpłacone w tym roku na poczet nabycia składnika majątku trwałego i koszty częściowe wytworzenia tego składnika. Podstawy obliczenia dodatku nie pomniejsza się o wartość uzyskanych ze środków publicznych lub prywatnych dotacji na realizację danej inwestycji.

10

Tabela 3

Wysokość dodatku inwestycyjnego dla nowych krajów związkowych z wyjątkiem miasta Berlin (terytorium kategorii A)

Rok	Ruchome składniki majątku trwałego oraz nowe budynki i budowle [%]	Ruchome składniki majątku trwałego małych i średnich przedsiębiorstw [%]
przed 2010	12,5	25,0
2010	10,0	20,0
2011	7,5	15,0
2012	5,0	10,0
2013	2,5	5,0

Źródło: [Investitionszulagengesetz 2010, § 6].

Tabela 4

Wysokość dodatku inwestycyjnego dla miasta Berlin (terytorium kategorii C i D)

Rok	Terytorium kategorii C		Terytorium kategorii D	
	Duże przedsiębiorstwa [%]	Małe i średnie przedsiębiorstwa [%]	Średnie przedsiębiorstwa [%]	Małe przedsiębiorstwa [%]
2007	12,5	25,0	–	–
2008	12,5	25,0	7,5	10,0
2009	12,5	25,0	10,0	20,0
2010	10,0	20,0	10,0	20,0
2011	7,5	15,0	10,0	15,0
2012	5,0	10,0	10,0	10,0
2013	2,5	5,0	5,0	5,0

Źródło: [Investitionszulagengesetz 2010, § 6].

Stosownie do obecnie obowiązujących regulacji dodatek inwestycyjny wypłacany będzie do końca 2013 roku. Jego stawki są corocznie obniżane. Najwyższe stawki przewidział ustawodawca dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) rozumianych zgodnie z zaleceniem Komisji Europejskiej z dnia 6 maja 2003 roku. Zgodnie z tą definicją za średnie uznaje się przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 do 249 pracowników i osiągające roczny obrót nieprzekraczający 50 mln euro, lub których suma aktywów nie przekracza 43 mln euro. Za małe uznawane jest natomiast przedsiębiorstwo zatrudniające nie więcej niż 49 pracowników, jeśli jego roczny obrót nie przekracza 10 mln euro lub jeśli jego suma bilansowa nie przekracza 10 mln euro. Przed wprowadzeniem w życie przepisów ustawy z 2008 roku o dodatku inwestycyjnym stawki dodatku inwestycyjnego dla MŚP wynosiły do 25%. Zwiększone stawki zostały przewidziane dla

inwestycji realizowanych na terytorium określonych ustawowo lokalizacji w Berlinie. W tym przypadku wprowadzono zróżnicowanie stawek dla przedsiębiorstw małych, średnich i dużych.

Otrzymanie dodatku inwestycyjnego wymaga złożenia odpowiedniego wniosku do właściwego organu. Organem tym jest właściwy miejscowo urząd finansowy (*Finanzamt*) w sprawach należnego za dany rok podatku dochodowego. Ustawa nie określa terminu, w jakim wniosek powinien zostać złożony. Termin ten więc stosownie do § 169 ust. 2 zd. 1 nr 2 Ordynacji podatkowej wynosi nie więcej niż cztery lata [Abgabenordnung 2002]. Jego bieg rozpoczyna moment zakończenia inwestycji. Wniosek można złożyć także po zakończeniu każdego roku kalendarzowego lub po upływie roku kalendarzowego, w którym kończy się rok podatkowy przedsiębiorstwa. Dodatek inwestycyjny jest wypłacany w terminie miesiąca od wydania decyzji ustalającej jego wysokość. Środki na jego wypłatę pochodzą z wpływów budżetowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych.

Rola i konsekwencje dodatku inwestycyjnego

Wsparcie działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw w formie dodatku inwestycyjnego było od momentu implementacji tego instrumentu w 1991 roku systematycznie zmniejszane. W 1999 roku ograniczono jego zakres tylko do inwestycji przedsiębiorstw w zakresie przemysłu przetwórczego, usług hotelarstwa i pokrewnych oraz niektórych usług dla producentów. Ustawa z 2005 roku ograniczyła jego zakres do inwestycji początkowych.

Ekonomiści wyrażają zróżnicowane opinie na temat wpływu dodatku inwestycyjnego na inwestycje przedsiębiorców w nowych krajach związkowych. Niektórzy autorzy przeprowadzają porównanie wysokości zrealizowanych inwestycji przez przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie ze środków publicznych, w tym w formie dodatku inwestycyjnego, i przez przedsiębiorstwa takiego wsparcia nieotrzymujące. Z porównania tego wynika między innymi, że inwestycje na jednego pracownika przedsiębiorstw otrzymujących takie wsparcie są trzykrotnie wyższe niż przedsiębiorstw nieotrzymujących takiego wsparcia [Ragnitz 2003, s. 19]. W literaturze przedmiotu zwraca się jednocześnie uwagę na fakt, że skutkiem udzielania pomocy publicznej w formie dodatku inwestycyjnego może być wspieranie projektów inwestycyjnych i przedsiębiorstw mających niewielką szansę na sukces rynkowy [Ragnitz 2005, s. 2]. Zdecydowanie negatywnie oceniają dodatek inwestycyjny tacy autorzy, jak A. Boss i H. Klodt [2011, s. 65]. Według ich opinii, jest to nieefektywny instrument stymulowa-

nia inwestycji w nowych krajach związkowych, prowadzący do nadmiernego wzrostu wydatków publicznych. Inne wnioski wynikają z badań Europejskiego Centrum Badań nad Gospodarką w Mannheim (ZEW). Ich autorzy dowodzą, że dodatek inwestycyjny przyczynia się do zwiększenia stopy zwrotu z kapitału własnego i wzrostu inwestycji przedsiębiorstw w nowych krajach związkowych [Ernst, Overesch 2009, s. 574–580].

Według sprawozdania Federalnego Ministerstwa Finansów, wsparcie w formie dodatku inwestycyjnego zostało udzielone w 80% przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, w 15% przedsiębiorstwom świadczącym producentom usługi i w 5% pozostałym uprawnionym podmiotom. Przedsiębiorcy w 85% otrzymali dodatek inwestycyjny w związku z nabyciem lub wytworzeniem środków trwałych, a jedynie w 15% w związku z nabyciem lub wytworzeniem nowego budynku, budowli, ich części lub mieszkania własnościowego [Bericht des Bundesministerium 2011, s. 4].

Tabela 5

Łączna wysokość otrzymanego dodatku inwestycyjnego w latach 2005–2012 [mln euro]

Rok	Rok uchwalenia ustawy	Ruchome składniki majątku trwałego	Nowe budynki i budowle	Ogółem w roku kalendarzowym
2005	1999	1136	972	2108
2006	1999	380	329	1224
	2005	438	77	
2007	2005	1061	187	1248
2008	2005	425	75	1355
	2007	727	128	
2009	2007	1265	223	1488
2010	2007	940	166	1106
2011	2007	493	87	1140
	2010	476	84	
2012	2007	85	15	890
	2010	672	118	

Źródło: [Einundzwanzigster Subventionsbericht 2007, s. 77–78; Zweiundzwanzigster Subventionsbericht 2010, s. 65; Dreiundzwanzigster Subventionsbericht 2013, s. 60].

W latach 2005–2012 dodatek inwestycyjny był przyznawany zgodnie z przepisami ustaw wprowadzonych w życie w latach 1999, 2005, 2007 i 2010. W badanym okresie wydatki na dodatek inwestycyjny były pokrywane środkami pochodzącymi w około 37% z budżetów starych krajów związkowych, w 15% – z budżetów nowych krajów związkowych i w 48% – z budżetu federacji. W latach 2005–2012 wyniosły one 10,6 mld euro (tab. 5). W latach 2013–2015, stosownie do szacunków Ministerstwa Finansów, wydatki te wyniosą 1040 mln euro.

W porównaniu z latami poprzednimi, wydatki publiczne na dodatek inwestycyjny znacznie się obniżyły, począwszy od 2010 roku. Wynika to ze zmniejszenia jego stawek na gruncie nowej ustawy. Redukcja stawek dodatku inwestycyjnego, z jednej strony, była zgodna z długofalowym zamiarem ustawodawcy, z drugiej natomiast wynika z dążenia do ograniczenia wydatków budżetowych w celu zahamowania wzrostu długu publicznego będącego następstwem między innymi zjednoczenia Niemiec i ostatniego kryzysu finansowego.

Podsumowanie

Dodatek inwestycyjny jest w Niemczech jednym z instrumentów, za pomocą których państwo zachęca przedsiębiorców do podejmowania inwestycji. Ponadto inwestycje te są stymulowane prawem przedsiębiorców do dokonywania zwiększonych odpisów amortyzacyjnych, dotacjami inwestycyjnymi oraz funduszami pochodzącymi ze środków Unii Europejskiej. W literaturze przedmiotu efektywność dodatków inwestycyjnych jest często porównywana z efektywnością otrzymywanej przez przedsiębiorców dotacji inwestycyjnej na podstawie wspólnego planu ramowego federacji i krajów związkowych. Obydwa instrumenty służą bowiem wspieraniu inwestycji i stymulowaniu wzrostu produkcji na terytorium nowych krajów związkowych. Z tego względu precyzyjna ocena wpływu samego dodatku inwestycyjnego na inwestycje przedsiębiorstw w nowych krajach związkowych jest niemożliwa. Szacuje się jednak, że gdyby w badanych latach nie były stosowane obydwie instrumenty wspierania inwestycji przedsiębiorstw na terytorium nowych krajów związkowych, wówczas inwestycje w sektorze przemysłu byłyby na tym terytorium o 1/3 niższe.

W rozpatrywanych latach systematycznie była ograniczana udzielana przedsiębiorcom pomoc publiczna w formie dodatku inwestycyjnego w związku z realizacją inwestycji na terytorium nowych krajów związkowych. Podstawowym celem takiej decyzji jest bowiem zmniejszenie różnic między poziomem rozwoju gospodarczego nowych i starych krajów związkowych. Jednak w okresie po zjednoczeniu Niemiec różnice te systematycznie malały. O ile bowiem w 1991 roku produkt krajowy brutto na mieszkańca nowych krajów związkowych wynosił zaledwie 43% tego produktu w starych krajach związkowych, to w 2010 roku osiągnął on poziom 73%. Prawdopodobnie jednak całkowite zatarcie różnic między poziomem rozwoju gospodarczego nowych i starych krajów związkowych, nawet w długim okresie, jest niemożliwe i niecelowe, gdyż nowe kraje związkowe są regionami peryferyjnymi Republiki Federalnej Niemiec.

Literatura

- Abgabenordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 1. Oktober 2002 (BGBl. I S. 3866, 2003 I S. 61), zuletzt geändert durch Gesetz vom 3. Mai 2013 (BGBl. I S. 1084).
- Bericht des Bundesministeriums der Finanzen an den Finanzausschuss des Deutschen Bundestages zur Überprüfung der degressiven Ausgestaltung der Investitionszulage im Investitionszulagengesetz 2010*, BMF, Bonn 2011.
- BOSS A., KLODT H.: *Haushaltkonsolidierung und Subventionsabbau: Wie der Staat seine Handlungsfähigkeit zurückgewinnen kann*, Institut für Weltwirtschaft Kiel, Kiel 2011.
- Dreißundzwanzigster Subventionsbericht – Bericht der Bundesregierung über die Entwicklung der Finanzhilfen des Bundes und der Steuervergünstigungen für die Jahre 2009–2012*, BMF, Berlin 2013.
- Einkommensteuergesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 8. Oktober 2009 (BGBl. I S. 3366, 3862), zuletzt geändert durch Gesetz vom 3. Mai 2013 (BGBl. I S. 1084).
- Einundzwanzigster Subventionsbericht – Bericht der Bundesregierung über die Entwicklung der Finanzhilfen des Bundes und der Steuervergünstigungen für die Jahre 2005–2008*, BMF, Berlin 2007.
- ERNST Ch., OVERESCH M.: *Investitionszulagen, w: Evaluierung von Steuervergünstigungen*, Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung, Mannheim 2009.
- Gewährung von Investitionszulage nach dem Investitionszulagengesetz 2007*, BMF – Schreiben vom 8. Mai 2008 (BStBl I S. 590) - IV C 3 – InvZ 1015/07/0001 – 2008/0237881 geändert durch BMF – Schreiben vom 23. Juli 2009 (BStBl I S. XX) – IV C 3 – InvZ 1015/07/001 – 2009/0468708.
- Investitionszulage – Förderung von betrieblichen Investitionen*, IHK, Berlin 2012.
- Investitionszulagengesetz 2010 in der Fassung der Bekanntmachung vom 7. Dezember 2008 (BGBl. I S. 2350), zuletzt geändert durch das Gesetz vom 22. Dezember 2009 (BGBl. I S. 3950).
- Körperschaftsteuergesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 15. Oktober 2002 (BGBl. I S. 4144), zuletzt geändert durch das Gesetz vom 21. März 2013 (BGBl. I S. 561).
- KUSSMAUL H.: *Betriebswirtschaftliche Steuerlehre*, Oldenbourg Wirtschaftsverlag GmbH, München 2010.
- LANGKAU J.: *Investitionsförderung in Ostdeutschland: eine Tagung der Friedrich-Ebert-Stiftung am 7. November 1991 in Suhl*, Friedrich-Ebert-Stiftung, Bonn 1991.
- RAGNITZ J.: *Wirkungen der Investitionsförderung in Ostdeutschland*, Institut für Wirtschaftsforschung Halle, Halle 2003.
- RAGNITZ J.: *Zur Fortsetzung der Investitionszulage für die neuen Bundesländer: Ein Diskussionsvorschlag*, Institut für Wirtschaftsforschung Halle, Halle 2005.
- Rozporządzenie nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych), Dz.Urz. UE L 214 z 09.08.2008 r.
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.Urz.UE C 83 z 30.03.2010 r.
- Zweiundzwanzigster Subventionsbericht – Bericht der Bundesregierung über die Entwicklung der Finanzhilfen des Bundes und der Steuervergünstigungen für die Jahre 2007 – 2010*, Berlin 2010.

Regional state aid in the form of investment premium for enterprises in Germany

Abstract

The aim of this article is to characterize the conditions of awarding and payment of investment premium for enterprises located in Eastern Germany. This form of state aid is granted to support initial investment projects in the production-related, accommodation services and manufacturing industry. The article describes enterprises entitled to investment premium, its rates and fiscal consequences. In addition it indicates selected analysis evaluating economic implications of the investment premium.

